

Rosariumlaan 47

Driebergen

natuurtoets

colofon

26 augustus 2019

- tekst	dr. A.J.M. Schenkeveld
- productie	bureau Schenkeveld
Visstraat 1, 4101 AC Culemborg
Telefoon: 0345- 534245, E: 06-28307831
Email: bramschenkeveld@ziggo.nl
- opdrachtgever	Heiko Gorter Makelaars BV, Driebergen-Rijsenburg
- contactpersoon	Heiko Gorter van Heiko Gorter Makelaars BV, Driebergen-Rijsenburg

inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Methode	6
3	Gebiedsbeschrijving	6
4	Flora en fauna.....	7
	Flora en vegetatie.....	7
	Vogels	8
	Zoogdieren	8
	Vissen, amfibieën en reptielen	8
	Ongewervelde dieren	8
	Conclusie	8
5	Ingreep.....	9
	Initiatief.....	9
	Effecten	9
6	Conclusie	10

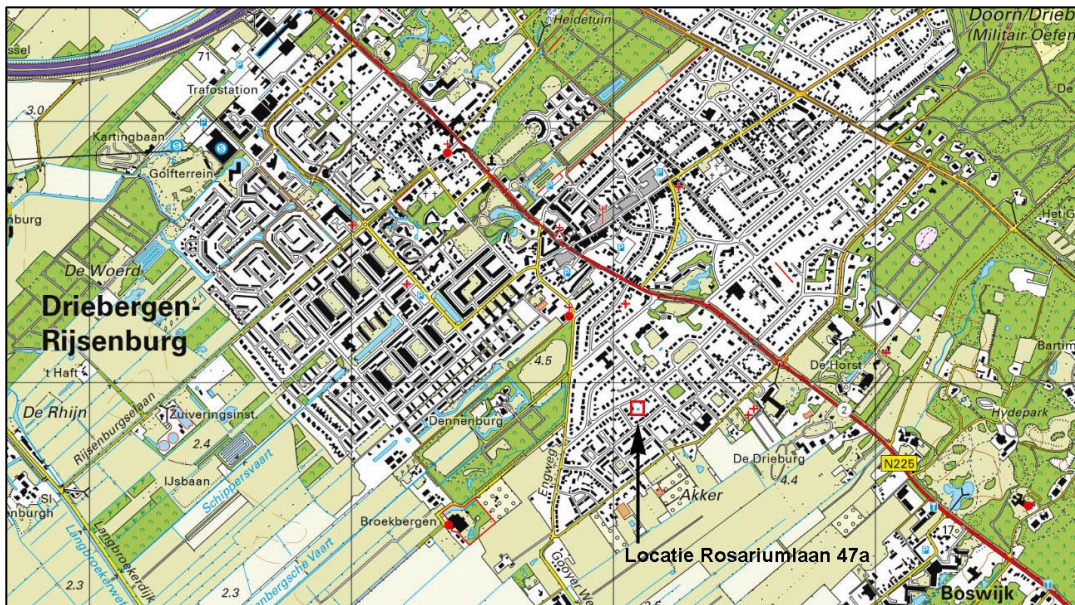
1 Inleiding

Initiatief

Er bestaat een initiatief om de het perceel Rosariumlaan 47 te Driebergen te splitsen en zo de bouw van een extra woning mogelijk te maken.

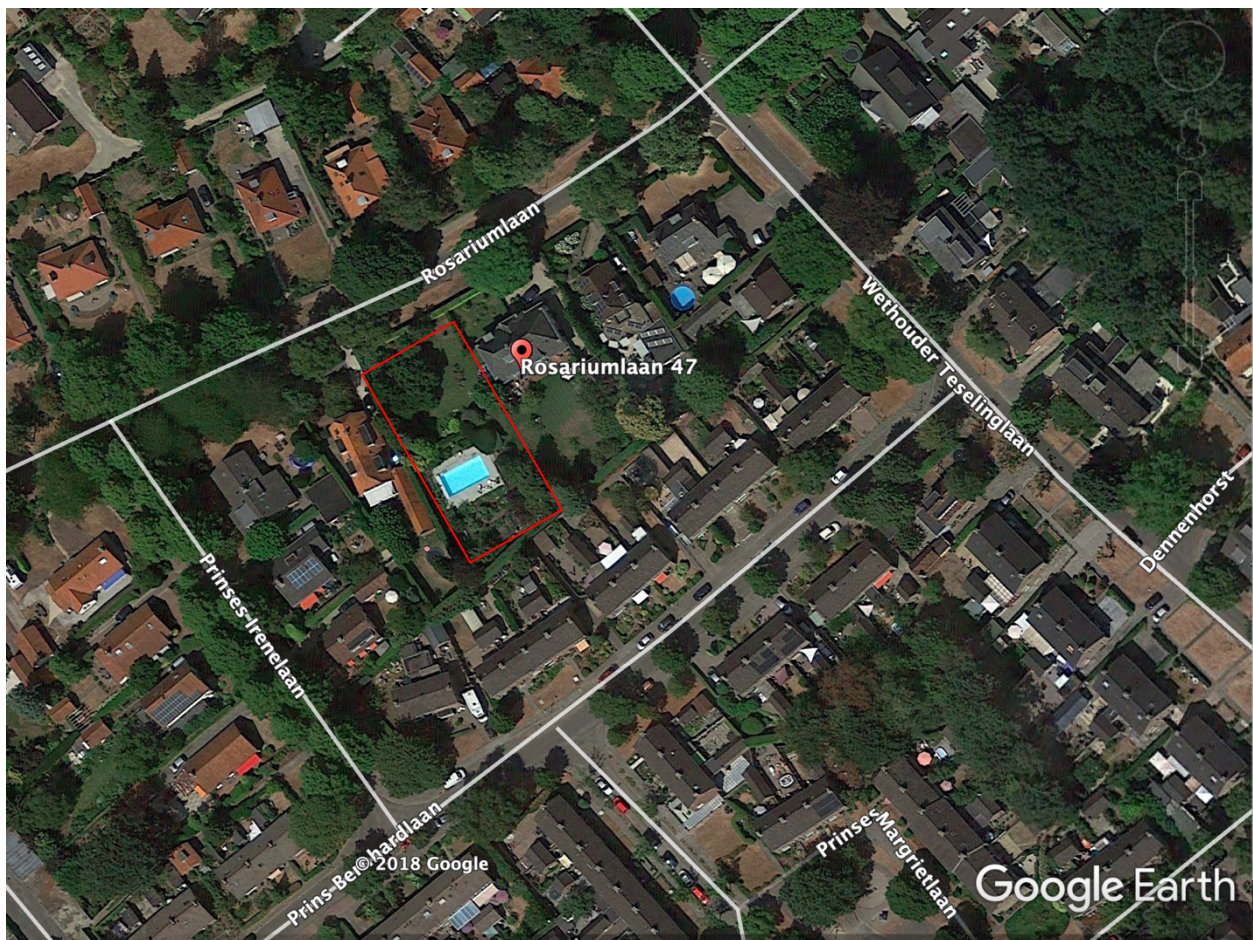
Ligging

Het perceel ligt aan de Rosariumlaan in Driebergen, een groene verbinding tussen de Engweg en de Hoofdstraat en de in de vijftiger jaren van de vorige eeuw doorgetrokken as van de wijk Welgelegen Rosarium, de voor- en naoorlogse uitbreiding van Driebergen in zuidwestelijke richting.

figuur 1: ligging plangebied op topografische ondergrond

Het afgesplitste deel van de kavel betreft het westelijk deel, is ca. 10 are groot en wordt begrensd door andere woonkavels.

figuur 2: globale ligging plangebied rood omkaderd (ondergrond Google Earth 2018)

Planologisch kader

De nieuwe woning past niet in het bestemmingsplan 'Driebergen – Woongebied Driebergen' uit 2008. In dat bestemmingsplan is echter wel rekening gehouden met deze ontwikkeling. In het bestemmingsplan is namelijk een wijzigingsbevoegdheid opgenomen, waarmee de realisering van één woning onder voorwaarden mogelijk wordt gemaakt. De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft aangegeven met het verzoek te kunnen instemmen onder de voorwaarde dat een wijzigingsplan wordt opgesteld. Dit wijzigingsplan wordt door buRO, bureau voor ruimtelijke ordening en advies te Amersfoort met toelichting opgesteld. Hierin is ook aandacht voor het aspect natuur. Volgens de huidige wetgeving moet elke ruimtelijke ingreep getoetst worden aan voorheen de Flora- en faunawet (F&f-wet), de Natuurbeschermingswet en overig relevant natuurbeleid. Sedert 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze vervangt de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet. Ook het provinciaal en gemeentelijk natuurbeleid is van belang. Zo is de bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS) of natuurnetwerk Nederland (NNN) vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2017 en het vellen van bomen in de bebouwde kom in de APV.

Wet natuurbescherming

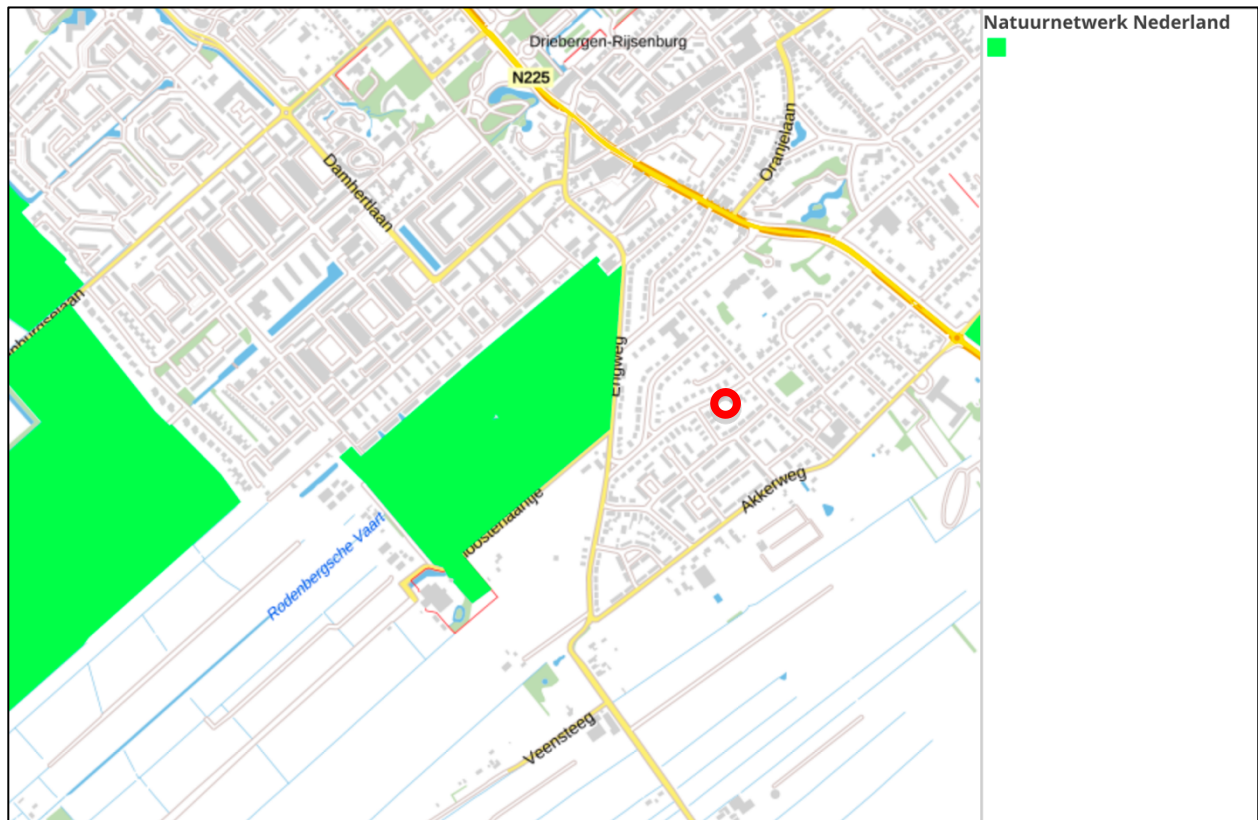
De Wet natuurbescherming regelt sedert 1 januari 2017 de bescherming van waardevolle natuur. Ze vervangt de oude Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet. In de wet zijn artikelen opgenomen ter bescherming van soorten (hoofdstuk 3), gebieden (hoofdstuk 2) en houtopstanden (hoofdstuk 4). Bij een ruimtelijke ingreep moet voor handelingen met schadelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden of waarbij verbodsbepalingen worden overtreden betreffende soorten Vogelrichtlijn, soorten Habitatrichtlijn of andere nationaal beschermde planten- en diersoorten bij de provincie een ontheffing worden aangevraagd. De onderzoeksplicht rust bij de initiatiefnemer. Het is de gewoonte om voorafgaand aan een uitgebreide beoordeling te onderzoeken of er met betrekking tot het initiatief überhaupt broed- en wintervogels, andere planten-, diersoorten en habitattypen, waarvoor de nieuwe wet is bedoeld in het geding zijn. Dit verslag is de weergave van een dergelijk verkennend onderzoek ook wel quick scan of voortoets genoemd. Een dergelijke voortoets wordt ook uitgevoerd voor projecten, die buiten de eigenlijke begrenzing van een Natura 2000-gebied liggen, maar wier effecten zich mogelijk wel doen gelden op de verderop gelegen natuurwaarden ('externe werking').

EHS of NNN

Inmiddels is de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) zo goed als afgerond. Na de herijking in 2011 en de naamsverandering in 2014 in Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt het in de bedoeling alle begrensde kavels voor 2027 te

verwerven en in te richten en te beheren als beschermd natuurgebied. De verwerving gebeurt vooralsnog op vrijwillige basis. Voor gebieden in de EHS geldt het nee, tenzij...principe. Ingrepen hierin kunnen alleen doorgang vinden, als er geen alternatieven zijn en het initiatief van groot openbaar belang is. Het nee, tenzij-beleid is een getrapte benadering. De basis voor deze stappenbenadering is een goede beschrijving van de in het gebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden. Uit onderzoek moet vervolgens blijken of deze wezenlijke waarden en kenmerken significante schade ondervinden door de ingreep.

Het plangebied is geen onderdeel van Natura 2000 of het NatuurNetwerk Nederland (NNN). De dichtstbijzijnde beschermde natuur is het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek op meer dan 10 km afstand in zuidoostelijke richting. Het dichtstbijzijnde natuurgebied onderdeel van het NNN is het parkbos en het kruidenrijk grasland van landgoed Dennenburg/Broekbergen op 300 m in westelijke richting (natuurbeheertype N12.02 kruiden- en faunarijk grasland en N16.03, Droog bos met productie) (zie figuur 3).

figuur 3: situering plangebied (rood omcirkeld) in relatie tot de natuur (bestaande beheertypen) van het NNN (provincie Utrecht).

Probleemstelling

In deze notitie wordt onderzocht in hoeverre de sloop, de kap, de nieuwbouw en het intensievere gebruik als woongebied in strijd zijn met de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming hoofdstuk 3 (soortbescherming) en of er diensgevolge ontheffing van de verbodsbepalingen (ex artikel 3.3.) of een Vvgb (volgens de WABO) voor de omgevingsvergunning (handelingen met gevolgen voor beschermde planten en dieren) moet worden aangevraagd. Toetsing aan de Wet natuurbescherming hoofdstuk 2 (gebiedsbescherming) is niet relevant, omdat het dichtstbijzijnde beschermd natuurgebied de Veluwe op meer dan 10 km afstand ligt. Ook toetsing aan de Provinciale Ruimtelijke Verordening (2017) is niet aan de orde, omdat de bestaande natuur binnen de begrenzing van het NNN, t.w. het bos van landgoed Dennenburg/Broekbergen weliswaar dichtbij ligt (300 m), maar dat voor de provinciale verordening geldt dat alleen ingrepen binnen de begrenzing van het NNN moeten worden beoordeeld aan het nee, tenzij beleid. Hier geldt i.t.t. de Wet natuurbescherming geen externe werking. Tenslotte moet gesteld dat ook geen kapvergunning nodig is omdat de grotere bomen dan wel conifeer zijn of zoals de fors uitgegroeide magnolia geen boom maar een struik (zie verder hieronder).

2 Methode

Op 20 augustus 2019 is het terrein bezocht om alle beschermde planten en dieren, die het plangebied en directe omgeving bewonen en gebruiken te inventariseren. Op die dag zijn de bomen en opstallen afgezocht op aanwezigheid van sporen van zoogdieren en vogelnesten, zijn de aanwezige vogels en dagvlinders genoteerd, alle mossen en vaatplanten afgestreept en de bijzonder soorten in kaart gebracht. Daarnaast is in de literatuur en via internet gezocht naar gegevens over de verspreiding van beschermde en bedreigde soorten in de (wijde) omgeving. Voorafgaand aan het veldbezoek is een lijst van potentieel in het gebied aanwezige bijzondere soorten opgesteld aan de hand van de diverse atlassen. Deze bronnen worden vermeld onder de diverse soortengroepen. Deze lijst is dus in het veld getoetst aan de hand van de directe waarnemingen, aangetroffen sporen en de gebiedskenmerken.

3 Gebiedsbeschrijving

De villa op de Rosariumlaan 47 is gebouwd in de vijftiger jaren van de vorige eeuw als onderdeel van de verdere uitleg van tuinwijk Sterrenbosch in zuidelijke richting. Daarvoor was het plangebied in gebruik als akker als onderdeel van het landgoed Broekbergen. Dit landgoed ligt op de overgang van de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug naar de dekzandvlakte en rivierkom van Langbroek. De oorspronkelijke bodem betreft een zwarte enkeerdgrond, grondwatertrap VI (GHG 40-80 cm -mv, GLG >120 cm -mv) in leemarm fijn zand (zEZ21).

Het af te splitsen deel van de kavel bestaat in zijn geheel uit tuin en zwembad. De tuin is afgeschermd met hoge, kort geknipte hagen van Beuk en Leylandcipres. De tuin bestaat uit een centraal gelegen gazon omringd door borders met vaste planten, sierheesters en bomen. De verspreid staande bomen zijn middeloud en betreffen vooral verschillende variëteiten Schijncipres, Zilverspar, Tulpenboom, Japanse sierkers, Rode kerspruim, Chinese sierpeer. In de noordwestelijke hoek staat een fors uitgegroeide (Ø kroon 15 m) Magnolia x soulangeana. Het zwembad betreft een betonnen bak van ca. 1,5 x 4,5 x 9 m3 met natuurstenen rand en zonterras. Bij het zwembad staat een klein houten tuinschuurtje.

De laanbeplanting van de Rosariumlaan is heel divers en kent enkele monumentale bomen. Zo staat er tegenover het plangebied een heel forse Haagbeuk.

voorste deel tuin

zwembad en achteste deel tuin

achterzijde woning Rosariumlaan 47

laanbeplanting Rosariumlaan ter hoogte van het plangebied

4 Flora en fauna

Flora en vegetatie

De vegetatie van het gazon is te typeren als de Rompgemeenschap met Engels raaigras en Ruw beemdgras (12RG01)¹. Naast bovengenoemde soorten is hier ook Fioringras, Gewone ereprijs, Gewoon dikkopmos, Kropaar, Kruipende boterbloem, Madelief, Rood zwenkgras, Paardenbloem, Straatgras, Vertakte leeuwentand, Vogelmuur, Zachte ooievaarsbek karakteristiek.

Op plekken met enige schaduw en een extensiever beheer staan enkele soorten van de Zevenblad-associatie (33Aa5). Naast de naamgevende soort zijn Bergbastaardwederik, Bosaardbei, Bosveldkers, Dagkoekoeksbloem, Donkere ooievaarsbek, Fluitenkruid, Fraaie vrouwenmantel, Geel nagelkruid, Gevlekte dovenetel, Grote brandnetel, Hennepnetel, Hondsdraf, Hulst, Italiaanse aronskelk, Klein springzaad, Klimop, Koningsvaren, Oosterse karmozijnbes, Ridderzuring, Robertskruid, Wilde marjolein, Witte dovenetel, Zandkool karakteristiek. Dit betreft voor een deel tuinplanten, die makkelijk verwilderen. Op door de zon beschenen stukken met open aarde groeien enkele akkeronkruiden als Gehoornde klaverzuring, Gewone melkdistel, Hondspeterselie, Koningskaars, Perzikkruid, Stijve klaverzuring, Zwarte nachtschade.

Zoomvegetatie met Italiaanse aronskelk, Hulst en Zevenblad

Koningskaars, Hondspeterselie en Stijve klaverzuring

Bosaardbei staat op de Rode lijst, categorie gevoelig. Rode-lijstsoorten zijn soorten, waarvan het voorkomen in Nederland achteruitgaat. Hun voortbestaan is bedreigd. Deze hebben daarom een natuurwaarde van nationaal niveau. Verder is Donkere ooievaarsbek vrij zeldzaam in Nederland. Beide soorten staan ook op de Oranje lijst van in de provincie Utrecht bedreigde vaatplantensoorten. Hun aanwezigheid is dus ook van provinciaal belang. Overigens zijn beide soorten hier adventief (= ooit als tuinplant ingebracht, daarna verwilderd).

¹ Schaminee, J. e.a., 1995-1999: De vegetatie van Nederland, deel I-V; Opulus Press, Leiden.

Er zijn in het plangebied zelf geen beschermde vaatplantensoorten in de zin van de Wet natuurbescherming (paragraaf 3.2 en 3.3) aangetroffen.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten gehoord of gezien: Ekster, Groenling, Heggenmus, Houtduif, Kauw, Koolmees, Merel, Vink, Zanglijster.

In de betreffende bomen en struiken broeden waarschijnlijk Groenling, Houtduif, Heggenmus, Merel, Vink en Zanglijster.

Bij de beoordeling van de mogelijk in het plangebied broedende soorten is gebruik gemaakt van de laatste atlasgegevens van SOVON². De tuin is zeker geen leefgebied van Kerkuil, Steenuil en Ransuil, maar waarschijnlijk wel van Bosuil, Grote bonte en Groene specht. Deze hebben echter geen nest in het plangebied. De bomen zijn nog relatief jong, ca. 30 jaar en hebben in tegenstelling tot sommige laanbomen van de Rosariumlaan geen nestholtes en spechtengaten.

Alle vogels zijn op het nest met eieren of jongen streng beschermd.

Zoogdieren

Er zijn in het plangebied zelf alleen sporen van Egel gezien. Egel is nationaal beschermd, maar in de provincie Utrecht met vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.

Er zijn van de omgeving, waarnemingsgebied bebouwde kom Driebergen-Rijsenburg, recente waarnemingen van Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis bekend³. In het betreffende uurhok (145-450) zijn sedert 1990 de volgende soorten waargenomen: Baardvleermuis, Franjestaart, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis⁴. Van deze soorten kan het plangebied alleen functioneel zijn als foerageergebied. Er staat alleen een klein enkelwandig tuinschuurtje ongeschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Ook de bomen zijn ongeschikt als verblijfplaats vanwege het ontbreken van gaten, spleten en holtes.

In het waarnemingsgebied Driebergen-Rijsenburg e.o. komen met uitzondering van Rode eekhoorn verder alleen nationaal beschermde zoogdiersoorten met vrijstelling in de provincie Utrecht als Bosmuis, Bosspitsmuis, Huisspitsmuis, Konijn, Ree voor. Rode eekhoorn wordt tot vlakbij het plangebied waargenomen⁵. Het plangebied is ook geschikt als leefgebied voor Rode eekhoorn (veel bomen en enig voedsel in de vorm van sparrenkegels). Er zitten geen eekhoornnesten in de betreffende bomen.

Vissen, amfibieën en reptielen

In het plangebied zijn d.d. 20 augustus 2019 geen amfibieën of reptielen waargenomen. De tuin lijkt tamelijk geschikt als leefgebied (landbiotoop) van algemene soorten als Bruine kikker en Gewone pad. Naast deze algemene soorten komen in het waarnemingsgebied Driebergen-Rijsenburg ook de streng beschermde Hazelworm en Ringslang voor. Hazelworm is alleen bekend van de extensief bebouwde woongebieden ten noorden van de Hoofdstraat, terwijl Ringslang juist bekend is van de landgoederen Dennenburg en Broekbergen aan de zuidwestzijde van Driebergen. Incidenteel wordt de soort waargenomen tot in de bebouwde kom van Driebergen (westzijde). Ringslang staat ook op de Rode lijst (categorie kwetsbaar).

Ongewervelde dieren

D.d. 20 augustus 2019 is in de tuin alleen Klein koolwitje gezien.

In de omgeving van het plangebied, het waarnemingsgebied Driebergen-Rijsenburg, zijn waarnemingen van de minder algemene dagvlindersoorten Bruin blauwtje, Eikenpage en Koninginnepage en de minder algemene libellesoort Bruine winterjuffer. Bruin blauwtje staat op de Rode lijst (categorie gevoelig). Er komen voor zover bekend geen beschermde ongewervelde diersoorten voor.

Conclusie

Het plangebied heeft weinig natuurwaarde. In de borders staan enkele minder algemene zoomplanten als Bosaardbei en Donkere ooievaarsbek. In de bomen en struiken van het plangebied nestelen enkele algemene tuin- en parkvogels als Merel en Groenling.

Er zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen van beschermde soorten of jaarrond (categorie 1-4)

² <http://www.vogelatlas.nl/>

³ www.waarneming.nl

⁴ www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

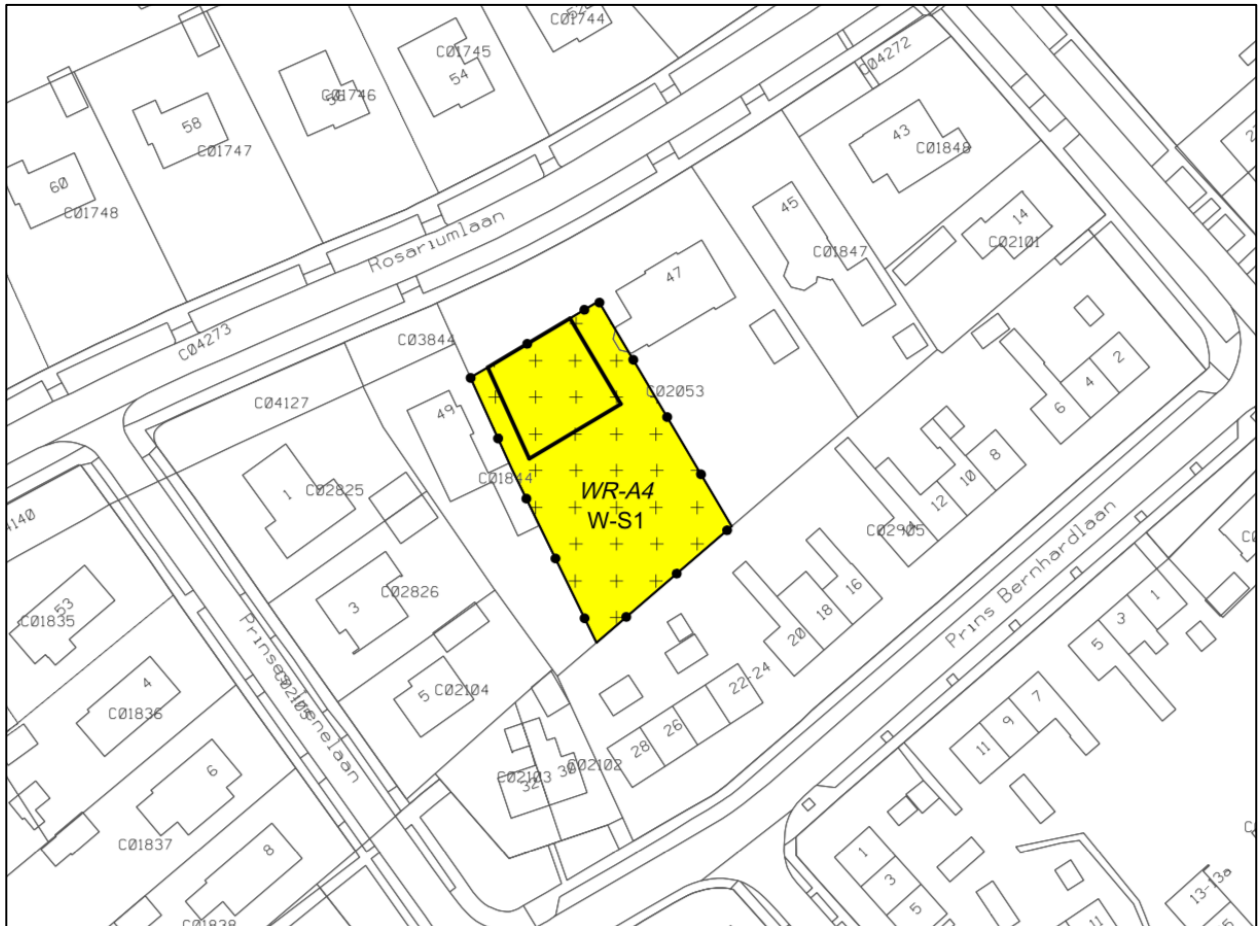
⁵ <https://waarneming.nl/observation/171625894/>

beschermde nesten vastgesteld. De aanwezigheid hiervan in de te slopen opstallen (tuinschuurtje en zwembad) en de op te ruimen beplanting kan ook worden uitgesloten.

5 Ingreep

Initiatief

De ruimtelijke ingreep betreft de sloop van het zwembad met tuinschuurtje, het opruimen van een groot deel van de beplanting, de bouw van 1 nieuwe vrijstaande woning en de herinrichting van de buitenruimte. Er is nog geen ontwerp. Onderstaande figuur toont alleen het bouwvlak.

figuur 4: plankaart Wijzigingsplan Rosariumlaan 47 Driebergen-Rijsenburg (buRO, 2019).

Effecten

De belangrijkste ecologische gevolgen van het initiatief hangen samen met het opruimen van enkele bomen en struiken (1), de sloop van het zwembad en het tuinschuurtje (2), het grondverzet (3), de nieuwbouw (4), de herinrichting van de buitenruimte (5) en het veranderd gebruik (6).

- Ad 1) In de te verwijderen bomen en struiken nestelen in het voorjaar vogels. De beplanting moet daarom buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) worden weggehaald of in het broedseizoen eerst gecontroleerd worden op de aanwezigheid van nestelende vogels.
- Ad 2) In de te slopen gebouwen (tuinschuurtje en zwembad) zijn geen jaarrond beschermde nesten of verblijfplaatsen van nationaal of communautair beschermde diersoorten vastgesteld. Hun aanwezigheid kan ook worden uitgesloten.
- Ad 3) Bij het grondverzet voor het bouwrijp maken van de woningbouwlocatie en de inrichting van de buitenruimte worden voor zover waarneembaar alleen verblijfplaatsen van nationaal beschermde diersoorten met vrijstelling als Bruine kikker, Egel verstoord of vernietigd. Hiervoor hoeft geen ontheffing worden aangevraagd. Wel wordt aangeraden vanuit de eveneens in de wet opgenomen zorgplicht op plekken waar dieren verborgen kunnen zitten zoals onder takken in de achtertuin deze eerst af te zoeken en de dieren weg te vangen en elders terug te zetten.

- Ad 4) Tijdens de bouw treedt door lawaai, bouwlampen en het verspreiden van vervuilende stoffen verstoring van de natuur in de omgeving op. De omvang hiervan is beperkt en reikt niet tot de beschermde natuurgebieden in de omgeving.
- Ad 5) Er is nog geen ontwerp voor de buitenruimte. Aangeraden worden terughoudend te zijn met verharding, inheemse, op de standplaats thuishorende bomen en struiken aan te planten en het gras en de borders extensief te beheren. Al deze maatregelen zijn positief voor de biodiversiteit. Een aanvulling hierop is water in te brengen, deze te gebruiken als opvang van het hemelwater van de daken en in te richten als amfibiepoel.
- Ad 6) De intensivering van het woongebruik (van 1 naar 2 wooneenheden) heeft een toename van de totale hoeveelheid verstoring door licht, geluid en (auto-)bewegingen tot gevolg. In de groene maar toch stedelijke omgeving van Driebergen-Zuid heeft dat nauwelijks betekenis. Verstoringsgevoelige soorten komen hier niet (meer) voor.

Bovengenoemde gevolgen worden hieronder alleen aan de bepalingen op het gebied van de soortbescherming van de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) getoetst. Omdat de dichtstbijzijnde beschermde natuurgebieden ver weg liggen, de ingreep klein is en het nieuwe gebruik weinig uitstraling heeft, hoeft het initiatief niet getoetst te worden aan de bepalingen op het gebied van gebiedsbescherming (hoofdstuk 2) of de Provinciale Ruimtelijke Verordening Utrecht (2017).

Wet natuurbescherming

Als aan de hierboven genoemde randvoorwaarden wordt voldaan, worden er door de ingreep geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden. Deze worden hieronder nog een keer samengevat.

6 Conclusie

De splitsing van het perceel aan de Rosariumlaan 47 te Driebergen-Rijsenburg, het opruimen van een groot deel van de beplanting van het westelijk deel, de bouw van een nieuwe woning en de herinrichting van de buitenruimte hebben weinig negatieve ecologische gevolgen.

Er zullen bij de werkzaamheden geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden, als de beplanting (bomen, struiken en hagen) buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) wordt verwijderd of eerst op aanwezigheid van nestelende vogels gecontroleerd.

Verder wordt aanbevolen:

- voorafgaand aan het grondverzet plekken zoals rond de Schijncipres in de achtertuin af te zoeken op dieren als Gewone pad, Egel, deze te verzamelen en elders in de omgeving uit te zetten;
- inheemse bomen en struiken aan te planten zoals Beuk, Gewone esdoorn, Gewone lijsterbes, Hulst, Ruwe berk, Taxus, Vuilboom, Winterlinde, Zomereik;
- terughoudend te zijn met buitenverlichting, buitenlampen zo laag mogelijk op te hangen en/of uitstralend licht naar boven af te schermen;
- Een natuurlijke vijver aan te leggen die fungeert als waterberging en amfibiepoel.